

Stencil från

BESKATTNING AV ENERGI

av

Bo Carlsson och Göran Normann

INDUSTRIENS

UTREDNINGS

INSTITUT

Mars 1975

BESKATTNING AV ENERGI

av

Bo Carlsson och Göran Normann

Arbetsrapport att presenteras vid
Företagsskatteberedningens möte
den 13 mars 1975.

Beskattning av energi

1. Inledning

Med produktionsfaktorer menar man strängt taget allt sådant som behövs vid produktion av varor och tjänster. Inom nationalekonomin är det emellertid en väl etablerad tradition sedan Adam Smiths dagar att dela in produktionsfaktorerna i tre klasser, nämligen arbetskraft, kapital och jord. Till produktionsfaktorkapital hör producerade produktionsmedel som verktyg, maskiner, transportmedel, byggnader m m. Med jord avses naturmaterial eller naturtillgångar som mark, skog, mineraler, olja, kol osv.

IUI:s undersökning av produktionsfaktorbeskattningen¹⁾ kommer att innehålla en analys av en generell faktorskatt. Därutöver kommer också skatter på enskilda produktionsfaktorer att behandlas var för sig. Härvid skall vi anknyta till den klassiska indelning som nämndes ovan och kommer sålunda att diskutera skatter på arbetskraft, kapital och jord.

I denna rapport skall vi ägan huvudintresset åt en skatt på produktionsfaktorn jord. För att öka konkretionen tar vi mer specifikt upp en skatt på energi. Den analysapparat som presenteras kan emellertid direkt användas även på råvaror av typ mineraler.

För närvarande använder vi oss i Sverige inte av en enhetlig energiskatt. I stället har vi ett energiskattesystem som består av en lång rad olika skattetyper. Som framgår av tabell 1 kan vi särskilja tre huvudtyper, nämligen den allmänna energiskatten, bensin- och brännoljeskatten samt de särskilda skatterna på motorbränslen. Inom dessa huvudtyper förekommer en omfattande differentiering mellan olika energislag.

I ett senare avsnitt ger vi en detaljerad bild av dagens energiskattesystem. Dessförinnan skall vi emellertid diskutera varför vi har en skatt på energi samt analysera verkningarna av en sådan.

2. Varför skatt på energi?

Vanligen anger man följande fyra syften med ett skattesystem:

- i Bereda utrymme för den offentliga sektorns långsiktiga tillväxt
- ii Verka utjämnande på välfärdens fördelning i samhället

1) Vissa resultat av denna undersökning har tidigare presenterats i Jakobsson, U., och Normann, G.: Produktionsfaktorbeskattning - en arbetsrapport, (stencil) IUI, 1974.

Tabell 1. Erlagd skatt på energi och drivmedel
milj kr, 1957 - 73

År	Allmän energi-skatt	Bensin- och bränn-oljeskatt	Särskild skatt på motorbränslen ¹⁾	Summa
1957	86	706	-	792
1960	535	835	-	1 370
1965	727	1 431	-	2 158
1970	995	1 970	245	3 210
1974	1 636	1 798	229	3 663

1) Infördes 1966

Källor: SOS Indirekt beskattning
Riksskatteverkets årsbok

- iii Vara ett medel i den kortsiktiga stabiliseringspolitiken
- iv Verka för en effektiv allokering i tid och rum av samhällets resurser

I princip har varje skatt effekter, positiva eller negativa, i samtliga dessa avseenden. Det vanliga är emellertid att en enskild skatt som ekonomiskt-politiskt medel endast är intressant för att uppnå ett eller ett par av de angivna syftena. Vad gäller en skatt på energi torde finansieringsaspekten (i) och allokeringsaspekten (iv) vara de mest diskuterade.

2.1 Energiskatten som en finansieringsskatt

I skattedebatten under 1970-talet har det rests många förslag om att samhällets resursbehov i större utsträckning än hittills bör täckas genom skatter lagda direkt på produktionen. En anledning till detta är den vanliga uppfattningen att vissa nu använda skattetyper skulle vara i någon mening överutnyttjade.¹⁾

Även om beteckningen skatt direkt på produktionen inte är helt entydig förefaller det klart att produktionsfaktorskatterna hör till den kategorin. Dit brukar man också föra olika bruttoutgiftsskatter och bruttointäktsskatter lagda på företagen.²⁾

När energiskatten diskuteras i samband med problemet att bereda utrymme för (finansiera) den offentliga sektorns tillväxt är det endast mycket sällan det hävdas att energiskatten tagen för sig skulle utgöra ett effektivt medel. Snarare anses det att energiskatten skall utgöra ett komplement till skatter på andra produktionsfaktorer för undvikande av snedvridande effekter. Förklaringen till denna syn på energiskatten är kravet att en finansieringsskatt skall ha en bred och stabil bas.

Kravet på en bred bas motiveras med att man vill nå de önskade skatteintäkterna utan att behöva göra skattesatserna alltför höga. Vissa negativa effekter av beskattningen som t ex skattetrötthet och tendenser till skatteflykt anses nämligen ofta tillta med skattesatsernas höjd. Kravet på stabilitet i skattebasen innebär att man försöker undvika skat-

1) En analys av skälen till intresset för skatter direkt på produktionen återfinns i Jakobsson, U & Normann, G : Vilka problem löser skatteförslagen? Stockholm 1974 (stencil).

2) Sådana bruttoskatter har diskuterats mer eller mindre ingående i flera statliga utredningar under efterkrigstiden. Se t ex SOU 1954:19, SOU 1957:13 och SOU 1964:25.

tekällor vars baser är känsliga för förändringar i skattesatsen. En finansieringsskatt på enskilda produktionsfaktorer bör sålunda inriktas på faktorer med låga utbudselasticiteter. Detta är i själva verket ett av skälen till att bland produktionsfaktorerna arbetskraften kommit att beskattas särskilt hårt.

Om skattebasen är känslig för variationer i skattesatsen kommer den att eroderas vid en skattehöjning. Detta kan vid givet intäktskrav tvinga upp skattesatserna på en oacceptabelt hög nivå. I själva verket kan också den effekten uppstå att en ökad skattesats leder till reducerade skatteintäkter.¹⁾ Av detta drar vi slutsatsen att en skatt som ger kraftiga allokativa effekter bör undvikas som finansieringsskatt. Denna slutsats förstärks naturligtvis av det centrala faktum att allokeringseffekterna som regel ger upphov till välfärdsförluster.²⁾ Om emellertid allokeringseffekten vore önskad därför att den korrigerar för någon brist i marknadens sätt att fungera och därigenom ger en välfärdsvinst, kvarstår ändå en konflikt mellan allokeringsmål och finansieringsmål. Ju bättre allokeringseffekten är av en skatt i den meningen att en stor förbrukningsminskning uppnås, desto sämre är ju skatten som finansieringskälla.

2.2 Energiskatten som allokeringsskatt

När vi nyss diskuterade energiskattens roll från finansieringssynpunkt konstaterade vi att dess främsta betydelse låg i att utgöra ett komplement till andra produktionsfaktorskatter för undvikande av snedvridande effekter på resursallokeringen. Energiskattens roll skulle här kunna sägas vara att förhindra en sänkning av relativpriset på energi och kan då sägas spela en allokeringsspolitisk roll av passiv karaktär.

Från andra utgångspunkter förordas ibland att energiskatten skall användas för att höja relativpriset på energi. Härigenom skulle energiskatten komma att spela en aktiv allokeringsspolitisk roll. Vilka är då de allokeringsspolitiska mål man vill nå med en energiskatt? Låt oss betrakta några svar som givits på den frågan.

1) Vi diskuterar här ad valorem-skatter. Vid styckeskatter kommer ju alltid en minskad förbrukning att sänka skatteintäkterna.

2) Detta samband kommer att klargöras närmare i ett av slutrapportens teoretiska avsnitt.

Det hävdas sålunda ibland att energi bör beskattas därför att energiframställningen ger negativa effekter på miljön. Kärnkraftverken släpper ut varamvatten, viss radioaktivitet m m. Vid förbränning av olja uppstår svaveldioxid, koldioxid, sot osv. Att reducera dessa negativa miljöeffekter genom att beskatta energin som sådan vore emellertid att dra felaktiga slutsatser.¹⁾ Inom ramen för en god miljöpolitik beskattas i stället själva emissionen.²⁾ Därigenom ger man t ex oljekraftverket ett incitament att reducera utsläppet av svaveldioxid utan att man onödigtvis fördyrar energin. Det förekommer också att man diskuterar olika skatter på energi som medel att nå trafikpolitiska mål. För att minska privatbilismen har det t ex föreslagits att drivmedelsskatterna skall höjas. Risken är då den att resultatet endast blir bränslesnålare motorer och mindre bilar men lika mycket bilkörning. Det kan också hävdas att den privata bilåkningsen endast är ett problem i storstäderna och där endast vid speciella tidpunkter och för att lösa köproblemen under rusningstid är en drivmedelskatt ett så trubbigt medel att det sannolikt inte skulle ingå i en rationell trafikpolitik.

2.3 Energiskatten i energipolitiken

Mycket talar för att man i princip bör begränsa användandet av energibeskattningen till att gälla olika energipolitiska mål. Eftersom energifrågorna sedan en tid är högaktuella kan det vara av intresse att se litet närmare på hur energiskatten skulle kunna användas i detta sammanhang.

Låt oss då börja med den triviala men viktiga observationen att det i en decentraliserad marknadsekonomi av svensk typ är priserna som bestämmer energiförbrukningens storlek och dess fördelning på olika energislag. Energipriserna är därför också av avgörande betydelse för beslut om investeringar i de extremt kapitalintensiva anläggningar som kraftverk av olika slag utgör. Typiskt för kraftverken är vidare att de har mycket lång fysisk livslängd. Mot denna bakgrund framstår det som särskilt viktigt att just energimarknaderna fungerar väl så att priserna ger ett korrekt beslutsunderlag. Om marknaderna är imperfekta i något avseende bör man kunna göra

1) Om man inte dessutom av någon annan anledning önskar en generell dämpning i energiförbrukningen.

2) Se t ex Hjalte, K, Lidgren, K och Ståhl, I [1974], Miljövård och samhällsekonomi, Lund.

stora samhällsekonomiska vinster på att med hjälp av t ex en energiskatt korrigera för detta. Å andra sidan kan naturligtvis en intervention på marknaden som bygger på felaktiga premisser ge upphov till stora välfärdsförluster.

Vi har tidigare påpekat att energiskatten i Sverige snarast är ett energiskattesystem bestående av flera skattetyper. När man i diskussionen om energipolitiken i allmänna ordalag talar om att energiskatten skall höjas är det därför ofta mycket oklart vilken typ av förändring som egentligen avses. Skall vi höja alla existerande energiskattesatser? Eller nöja oss med att öka beskattningen av vissa energislag? Skall skattebelastningen vara densamma på de beskattade energislagen? Skall vi kanske införa en helt ny typ av energiskatt?

En adekvat reform av energiskatten måste bygga på en klar uppfattning om vari energiproblematiken egentligen består. Vi måste alltså klargöra vad det är vi vill åstadkomma med en skatt. Debatten har visat att uppfattningarna bryter sig starkt i dessa frågor. Det råder således en betydande oenighet om vad som är en korrekt verklighetsbeskrivning vilket också är helt naturligt, eftersom en framtidsbedömning ingår som en central komponent i denna beskrivning.

För analysens skull skall vi här försöka fånga vissa centrala drag i den energidebatt som förts genom att ge tre tolkningar av vad som anses vara Sveriges huvudsakliga energiproblem för närvarande. Vi skall också diskutera vilka implikationer de tre fallen har för en energiskatteutformning.

a) Ett långsiktigt generellt energiproblem

Det grundläggande antagandet i detta fall är att Sverige, liksom övriga länder på sikt kommer att drabbas av en allmän brist på energi. Oljetillgångarna anses vara på upphällningen, samtidigt som man är starkt pessimistisk beträffande möjligheterna att få fram acceptabla alternativa energikällor. Ingripanden av myndigheterna är nödvändiga, eftersom marknaden av olika skäl inte fungerar så att dessa förhållanden avspeglar sig i den aktuella prisnivån på energi. Vid någon tidpunkt inom en relativt snar framtid kommer de oreglerade energipriserna att börja stiga mycket snabbt. För att undvika alltför drastiska omställningsproblem i samhället när detta inträffar bör vi redan nu genom att korrigera prisnivån ge ökade incitament till investeringar i energibesparande teknik på bred front i samhället.

Med det synsätt som här antytts bör energiskatten utformas som en generell och likformig skatt på all energi. Detta kan ske genom att skatten får utgå med visst belopp per förbrukad kWh.

b) Energiproblemet - ett problem med vissa energislag

En annan tolkning av energiproblemet utgår från observationen att råenergi (sol, vind osv) förekommer mycket rikligt. Detta ger upphov till en helt annan syn på energibeskattningen, enligt vilken det vore principiellt fel att beskatta energi som sådan. Huvudproblemet på lång sikt är att överföra råenergin i former som kan nyttiggöras. Sannolikheten att vi på mycket lång sikt skall frigöra oss från problemet med energiknapphet anses vara stor. Vissa prognoser tyder t ex på att bidadreaktorn kan komma i kommersiell användning under 1990-talet, vilket skulle ge oss ett andrum i väntan på fusions- och/eller solenergin.

Den slutsats som dras av detta resonemang är att dagens energiproblem är av övergående natur och knutet till de energibärare som för närvarande används, dvs i första hand olja, kärnkraft och vattenkraft. De åtgärder som man då vill vidta bör ta sikte på dessa och inte påverka sådana energiformer som kan komma att utvecklas i framtiden innan dessa fått visa sina effekter. Om problemen är av sådan natur att beskattning bör användas som ett medel att lösa dem bör denna formuleras som en skatt enbart på vissa energibärare.

Vi har tidigare påpekat att de samhällsekonomiska kostnaderna för inhemsk energiframställning (kärnkraft, oljekraft, vattenkraft) sannolikt översätter de företagsekonomiska på grund av negativa miljöeffekter. Vi har också hävdad att detta problem i princip bör lösas med miljöavgifter och ej med skatter på olika energislag. Ett viktigt problem som faller under den aktuella rubriken och där en (särskild) energiskatt kan bli aktuell gäller frågan om vi för närvarande exploaterar jordens oljetillgångar i för hög takt. Vi skall inte här fördjupa oss i denna problematik¹⁾ utan blott konstatera att om det kan göras troligt att dagens oljepris är för lågt så erbjuder en oljeskatt en lösning. Emellertid är frågan om oljetillgångarnas optimala exploitationstakt ett globalt problem där en isolerad

1) Problematiken är grundligt utredd av Robert Solow i artikeln: Att förvalta våra ändliga naturtillgångar, Ekonomisk Debatt 1974:8. Solow visar att om marknadsräntan är högre än den diskonteringsränta som används vid politiska beslut så finns det skäl att med en skatt höja priset på olja.

svensk insats är av liten betydelse.

c) Energiproblemet - ett problem med vissa oljeleverantörer

Under denna rubrik skall vi presentera en optimistisk syn på vår energiförsörjning på kort såväl som på lång sikt. Hela energiproblemet konstitueras egentligen av att vi löper stora risker att utsättas för tillfälliga störningar i vår oljetillförsel. De oljetillgångar som för närvarande exploateras är begränsade till vissa länder. Detta var grundvalen för bildandet av OPEC-kartellen som lyckades åstadkomma en mycket kraftig höjning av priset på råolja. Dagens höga oljepris är således resultatet av monopolprisbildning och ej ett uttryck för långsiktig energibrist. Om OPEC kan upprätthålla detta pris även på längre sikt återstår att se. Den argumentationslinje vi nu försöker spegla hänvisar emellertid till att historien hittills inte uppvisat någon på längre sikt lyckad kartellbildning mellan råvaruproducenter. Man ser därför oljeprishöjningen som ett mycket temporärt problem som emellertid kan komma att upprepas.

För att undvika att drabbas onödigt hårt av leveransstörningar och temporära prisstegringar i framtiden menar man att vi bör sprida oljeimporten till så många leverantörer som möjligt samt dessutom bland annat öka vår beredskapslagring. Även vid den aktuella tolkningen av energiproblematiken har energibeskattningen i form av en oljeskatt en betydande roll att spela. På denna väg kan man nämligen få riskerna för temporära leveransstörningar med därav följande tillfälliga prisstegringar att återspeglas i det inhemska oljepriset. Via variationer i nivån på en oljeskatt skulle vidare genomslaget på det svenska oljepriset vid fluktuationer i cif-priset kunna hållas på en låg nivå. Med aktiva åtgärder av detta slag skulle oljeskatten kunna ges en anticyklisk funktion.

3. Effekter av en energiskatt

I detta avsnitt skall vi på ett allmänt teoretiskt plan diskutera vissa verkningar av en skatt på energi. Denna antas för enkelhets skull vara utformad som en generell skatt per förbrukade kilowattimmar (kWh). Vi börjar med att studera de kortsiktiga effekterna på priser och kvantiteter på enskilda varu- och faktormarknader. Detta ger en inblick i de olika anpassningsmekanismer som en energiskatt kan väntas utlösa.

I avsnittets senare del skall vi genom att ta hänsyn till olika typer av beroenden mellan ekonomins sektorer försöka säga något om skattens effekter på längre sikt. Analysen blir då mer makrobetonad. Speciellt skall vi diskutera skattens allokeringmässiga effekter samt effekter på den personliga inkomstfördelningen (dvs. skattens incidens).

3.1 Energimarknaden

Figur 1 avser att schematiskt illustrera marknadsbilden för energi¹⁾. På den vertikala axeln anges energipriset och på den horisontella förbrukad kvantitet, uttryckt i kWh. Den horisontella linjen S anger utbudskurvan. Utbudet antas alltså vara fullständigt elastiskt, vilket är ett uttryck för att Sverige kan variera sin energiförbrukning inom vida gränser utan att priset påverkas. Skälet till detta är att det genomsnittliga energipriset är bestämt på världsmarknaden, vilket i sin tur beror på oljans dominerande roll i vår energiförsörjning.

Linjen D anger den svenska efterfrågan på energi vid olika priser. Vi har alltså marknadssjämvikt vid priset v_0 och kvantiteten f_0 . Ett sätt att åskådliggöra införandet av en kWh-skatt (t öre/kWh) är att skifta utbudskurvan uppåt till S' i figuren. Detta illustrerar hur energiproducenternas (importörernas) kostnadskurvor skiftas på grund av skatten. Eftersom denna är utformad som en styckskatt erhålles ett parallellskift i utbudskurvan. Skattesatsen är oberoende av priset.²⁾

Ny jämvikt efter skattens införande erhålls vid kvantiteten f_1 , som är lägre än f_0 . Vi ser av figuren att det inhemska priset stiger med skattens hela belopp. Skatteintäkterna anges av den streckade ytan.

Observera att ju mer elastisk efterfrågan är desto mer reduceras energiförbrukningen när skatten införs.³⁾ Elasticiteten i efterfrågan beror bland annat av i vilken utsträckning det finns möjligheter att substituera energi med andra produktionsfaktorer och varierar naturligtvis starkt mellan olika delmarknader.⁴⁾ Efterfrågeelasticiteten på energi som produktionsfaktor är också högre ju mer elastisk efterfrågan är på den produkt vid vars tillverkning energi används, samt högre ju större andel energikostnaden är av de totala produktionskostnaderna vid varufremställningen.

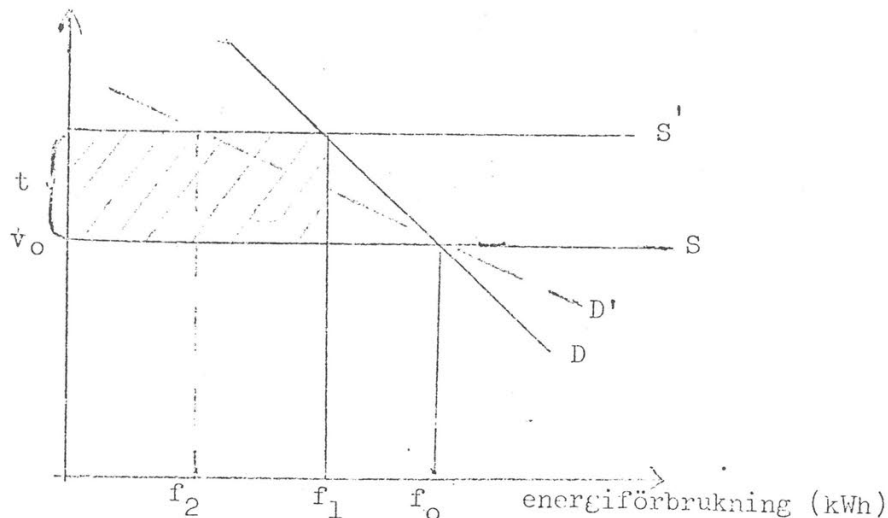
1) Strängt taget existerar naturligtvis ingen marknad för energi som sådan men väl på olika energislag som olja, kol och elektrisk kraft. Att resonera i termer av en energimarknad har emellertid vissa pedagogiska fördelar.

2) Vid en ad valorem-skatt varierar skattesatsen uttryckt i öre/kWh med prisets nivå.

3) Jfr. den streckade linjen D' i figuren som representerar mer elastiska efterfrågeförhållanden än vad D gör. Minskningen i energiförbrukning blir som synes större i detta fall.

4) Som en allmän regel gäller att substitutionsmöjligheterna är större på lång sikt än på kort sikt, på grund av att faktorkombinationen i stor utsträckning är bestämd av kapitalutrustningen.

pris/kWh

3.2 En varumarknad

Från observationen att det inhemska energipriset stiger med skattens fulla belopp drar vi slutsatsen att en energiskatt ej kan övervältras bakåt på producenterna av energi. Resultatet måste i stället bli att skatten leder till höjda produktionskostnader.

Ju sämre substitutionsmöjligheterna är mellan produktionsfaktorerna¹⁾ och ju högre kostnaden är för energi i förhållande till företagets totala kostnader, desto kraftigare blir effekten på kostnadsfunktionen av en given prisförändring på energi.

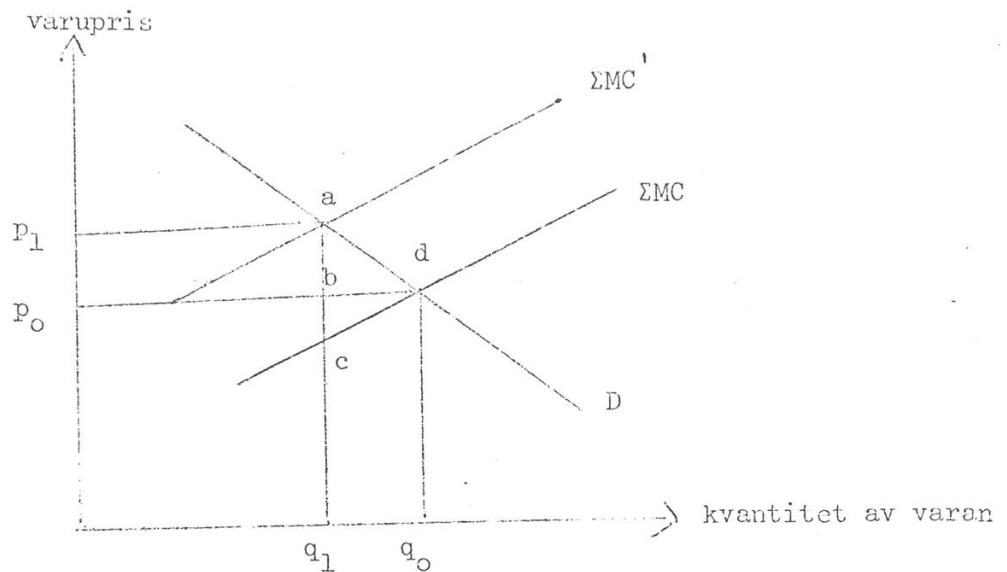
Effekterna av de skiftade kostnadsfunktionerna på varumarknaden kan illustreras som skift till vänster i utbudskurvan²⁾. I figur 2 har vi, under förutsättning av fullständig konkurrens, illustrerat effekten på pris och kvantitet av en vara vid vars framställning energi är en produktionsfaktor. I utgångsläget före skatt råder jämvikt vid priset p_0 och kvantiteten q_0 .

Efter skattens införande gäller utbudskurvan EMC' och varupriset kommer att stiga till p_1 . Den omsatta varukvantiteten på marknaden kommer också att reduceras och mer så ju mer elastisk efterfrågan är.

Vi har konstaterat att energiskatten ej kan övervältras på energiproducenterna. Det är då av intresse att ställa frågan vem som i stället kommer att få bära bördan? En del av svaret kan vi få från figur 2. Skiftet i utbudskurvan är ett uttryck för den införda energiskatten. Resultatet blev

1) I gränsfallet där produktionsfaktorerna används i fixa proportioner (Leontief-produktionsfunktion) kan en energiskatt jämföras med en bruttoskatt på företagets totala kostnader. (Jfr. Musgrave, R.A., Theory of Public Finance 1959, s.311.) Detta fall kan vara av viss relevans på kort sikt.

2) Som ju är lika med summan av de enskilda företagens marginalkostnadskurvor (MC).

som vi sett, att priset steg (med ab i figuren). Ofta formuleras detta så att det sker en övervältring framåt på konsumenterna av skatten. Å andra sidan kan inte prisstegringen upphäva hela den av skatten betingade kostnadsökningen, ac . I enlighet med den partiella incidensläran¹⁾ drar vi slutsatsen att bördan av skatten på kort sikt fördelar sig på konsumenter och producenter i proportionerna ab/bc .²⁾ Ju mer elastiskt utbudet är och ju mindre elastisk efterfrågan är desto kraftigare blir övervältringen framåt, dvs. ju mer ökar priset.³⁾

Beroende på olikheter i produktionsstruktur (utbudselasticiteter) och efterfrågeförhållanden (efterfrågeelasticiteter) för olika varor kommer en energiskatt att förändra priserna i mycket olika grad. Detta betyder att de relativa varupriserna (liksom de relativa faktorpriserna) kommer att förändras, vilket i sin tur leder till en kedja av omallokeringar i ekonomin. Av detta förstår man att den partiella analys som nyss presenterats, inte kan ge en fullständig bild av skattens effekter. Vi skall därför i fortsättningen övergå till generell jämviktsanalys.⁴⁾ I samband härmed för vi också upp analysen på en mer aggregerad nivå.

1) En genomgång av den partiella incidensläran återfinns bl.a. i Rechtenwald H.C., Tax Incidence and Income Redistribution, Detroit 1971.

2) Ytan abd = en börda (minskat konsument- och producentöverskott) utöver själva skattebetalningen som vid linjära efterfråge- och utbudskurvor också fördelar sig på konsumenter och producenter i proportionerna ab/bc .

3) Dessa resultat av den partiella incidensläran ger bara ett led i den process som bestämmer den slutliga incidensen av skatten, och måste därför tolkas med stor försiktighet. En ökning i priset på en viss vara på grund av en skatt har nämligen helt neutrala verkningar ur incidenssynpunkt, om det är så att den genomsnittliga konsumtionsbenägenheten för varan är densamma för alla inkomstägare. Att då tala om att skatten övervältras på konsumenterna blir lätt vilseledande. Skall man i ett fall som det nämnda kunna peka på några effekter på fördelningen av hushållens reala inkomster måste dessa alltså komma från "the source of income side".

4) En översikt av modern skatteteori i termer av generella jämviktsmodeller ges i Mieszkowski, P., Tax Incidence Theory: The Effects of Taxes on the Distribution of Income, Journal of Economic Literature, Vol. VII.

Vid en analys av skattens effekter när vi betraktar hela ekonomin är det ofta både nödvändigt och önskvärt att arbeta på en starkt aggregerad nivå. För våra syften skall det visa sig lämpligt att skilja mellan den konkurrensutsatta (K-sektorn) och den skyddade sektorn (S-sektorn). Till K-sektorn hör den del av näringslivet som arbetar på export eller som konkurrerar med importvaror på hemmamarknaden. K-sektorn omfattar alltså större delen av industrin. Till S-sektorn hör framförallt tjänstesektorn och bostadssektorn.

Vad gäller energiskattens övervältring är det vår tes att bördan till sist i huvudsak ligger på löntagarna. De relativa faktorpriserna kommer nämligen sannolikt att förändras till löntagarnas nackdel på lång sikt. På grund av det relevanta teoretiska underlagets bräcklighet¹⁾ samt frånvaron av empiriska undersökningar, där hänsyn tas till de totala verkningarna av en förändrad energiskatt skall påståendet emellertid endast uppfattas som en informerad gissning. Tesen bygger starkt på det faktum att Sverige är ett land med starkt utlandsberoende som bland annat yttrar sig i en stor faktorrörlighet över gränserna. Vad speciellt gäller arbetskraften antar man dock vanligen att rörligheten är jämförelsevis svag. Dessa förutsättningar kan formuleras så att utbudet av arbetskraft till ekonomin som helhet är oelastiskt medan utbudet av övriga faktorer är elastiskt.²⁾

På basis av dessa förutsättningar kan vår argumentation sammanfattas på följande sätt: En energiskatt ökar företagets driftskostnader. Vid fasta växelkurser kan företagen i K-sektorn ej kompensera sig med prisförhöjningar. Detta leder till en lönsamhetsminskning som kommer att utlösa försök att reducera ersättningen till produktionsfaktorerna. Världsmarknadspriset på energi (olja) går ej att påverka. På grund av internationell konkurrens är även möjligheterna att pressa priset på kapitaltjänster mycket begränsade. Detta kapitalpris (P_K) kan uttryckas som³⁾

$$P_K = P_J (r+a),$$

där P_J är priset på investeringsvara, r räntabilitetsnivån och a avskrivningstakten. Priserna på investeringsvaror är i hög grad internationellt bestämda. Vidare gäller att en sjunkande räntabilitetsnivå kan ge upphov till kapitalflykt. Kvar står då som övervältringsobjekt arbetskraften med sitt oelastiska utbud till ekonomin som helhet. Vi förväntar oss därför att energiskatten temporärt leder till en lägre ökningstakt i företagets kostnader för arbetskraften än som annars blivit fallet.

1) Den generella incidensläran bygger även i sin moderna form på flera starkt restriktiva förutsättningar. Jfr. t.ex. synpunkterna i Feldstein, M., Incidence of Capital Income Tax in a Growing Economy with Variable Tax Rates, The Review of Economic Studies, Vol. XLI, 1974.

2) Análoga förutsättningar låg under det resultatet, att en investeringsavgift på lång sikt sannolikt bärs av löntagarna, som nåddes av finansdepartementets sekretariat för ekonomisk planering i en bilaga till Kungl. Maj:ts proposition 1968:100 angående ändring av de generella indirekta beskattningarna.

3) Detta utvecklades närmare i Jakobsson, U., och Normann, G., Produktionsfaktorbeskattning - en arbetsrapport, 1974 (stencil).

Givet att energiskatten övervältras på löntagarna uppstår en tendens till en regressiv incidenseffekt. Löneinkomsternas andel av totalinkomsten avtar som bekant ju högre den senare blir. Nu kommer emellertid också de relativa varupriserna att förändras som en följd av energiskatten. Varor med högt energiinnehåll stiger i pris jämfört med andra. Om emellertid konsumtionsbenägenheten av varor med högt energiinnehåll inte varierar systematiskt med inkomstens storlek kommer fördelningseffekten från inkomst användningssidan att vara neutral. Eftersom en sådan neutral effekt verkar sannolik skulle energiskattens effekt på inkomstfördelningen vara regressiv när hänsyn tas till alla effekter.

Genom att energiskatten övervältras på arbetskraften kan sannolikt den genomsnittliga lönsamhetsnivån i K-sektorn i stort sett upprätthållas på lång sikt. På grund av de förändrade prisrelationerna är det emellertid uppenbart att vissa särskilt energiintensiva branscher kommer att drabbas av försämrad lönsamhet. Exempel på sådana branscher är järn och stål samt papper och massa.¹⁾ I dessa branscher uppkommer också de kraftigaste allokeringsverkningsarna via nyinvesteringar i energibesparande teknik. Här kan man också tänka sig försök till övervältring av skattebelastningen på basråvarorna malm och virke, vilkas värde alltså skulle reduceras för ägarna. Detta skulle dock sannolikt motverkas av en ökad export av oförädlade råvaror, vilkas priser ju är internationellt bestämda.

I S-sektorn kommer varupriserna att höjas som ett resultat av skatten. Om vi antar att K-sektorn är löneledande kommer emellertid den av skatten genererade dämpningen i löneutvecklingen efter hand att upphäva denna tillfälliga genomsnittliga relativprisförändring mellan K-sektorns och S-sektorns produkter.

Det hittills förda resonemanget bygger på ett antagande om fasta eller mycket trögörliga växelkurser. Vid flexibla växelkurser kan priserna även i K-sektorn anpassas till de höjda kostnaderna. I detta läge kommer energiskatten i högre grad att övervältras framåt på konsumenterna. På grund av att den genomsnittliga konsumtionskvoten är avtagande med inkomsten blir emellertid incidensen även i detta fall regressiv.

1) Det faktum att de mest energiintensiva branscherna tillhör våra basnäringar som också är lokaliserade till inre stödområdet, skulle sannolikt påverka utformningen av en energiskatt i praktiken. Som vi skall se i avsnitt 4 är detta också fallet för nuvarande energiskattesystem.

3.4 Energiskatten och utrikeshandeln

Vid analysen i föregående avsnitt bortsåg vi helt från möjligheten av att påföra importerade varor en avgift motsvarande den energiskattebelastning som drabbar de inhemska producerade varorna. Inte heller beaktade vi möjligheten att räkna av energiskattebelastningen på exportvarorna. Sådana korrigeringar, som ju finns inlagda i momsens, skulle göra energiskatten neutral ur utrikeshandelssynpunkt. Skälet till att vi negligerade dessa möjligheter är att de kommer i konflikt med internationella överenskommelser. Dessutom är åtgärderna tekniskt mycket svåra att genomföra på ett adekvat sätt. De innebär ju bl.a. att energiinnehållet i import- och exportvarorna måste bestämmas.

Från energisparandesynpunkt har ett underlåtande att korrigera import- och exportpriserna intressanta implikationer. Energiskatten kommer nämligen att påverka vår industris produktionsstruktur i energibesparande riktning, utan att därför påverka konsumtionsstrukturen. Varor med högt energiinnehåll kommer att konsumeras i samma utsträckning som tidigare, men är nu tillverkade utomlands. Vårt bidrag till det globala energisparandet kommer därför att begränsa sig till vad vi kan uppnå i den skyddade sektorn, dvs. vad gäller t.ex. transporter och fastighetsuppvärmning.

4. Nuvarande energibeskattning i Sverige

4.1 Allmän översikt av utvecklingen från 1960, samtliga pålagor

Beskattning av energi förekommer i Sverige i flera former. I tabell 2 ges en översikt av de pålagor som var i kraft i januari 1975. Förutom de pålagor som redovisas i tabellen har under vissa perioder ytterligare avgifter utgått, t.ex. särskild skatt på motorbränslen (på bensin och motorbrännolja eller dieselolja), clearingavgift, volymkorrigeringsavgift samt tull.

Med undantag av elkraft utgår, som framgår av tabellen, pålagorna som en viss avgift per volymsenhet, dvs. avgifternas procentuella andel av priset före skatt varierar med priserna. Dessutom har pålagornas storlek förändrats över tiden. Som visas i figur 3 har därför pålagorna varierat kraftigt under 1960- och 1970-talen med en sjunkande tendens sedan mitten av 1960-talet på grund av prisökningarna. Störst variationer över tiden visar beskattningen av motorbensin, som också har varit föremål för den ojämförligt högsta beskattningen; 1972 uppgick beskattningen av regularbensin till nära 250 % av det genomsnittliga listpriset utan pålagor. Trots en tillfällig clearingavgift på bensin på 11 öre/liger under våren 1974 sjönk den procentuella beskattningen av bensin till ca 125 % under 1974 på grund av en fördubbling av listpriset exklusive pålagor.

När det gäller stenkol och koks har beskattningen varit oförändrad under den studerade perioden, räknad i kronor per ton. Till följd av prisökningar har dock den procentuella beskattningen minskat kraftigt sedan 1970. För högspänd elkraft har skattesatsen varit oförändrad under hela perioden, medan den höjts från 7 till 10 % för lågspänd elkraft.

För att kunna jämföra priser och skatter på olika energislag är det lämpligt att omräkna alla energislag till samma enhet, t.ex. kWh.¹⁾ I figur 4 har sålunda priset på de olika energislagen angivits i öre/kWh. Jämförelsen visar bl.a. att konsumentpriset på lågspänd elkraft legat högst ända fram till 1970, då bensinpriset blev högre. De senaste årens kraftiga prishöjningar på både olja och kol synes ha lett till en

1) För denna omräkning har använts de omräkningstal som finns angivna i Energikommittén, Rapport rörande Sveriges energiförsörjning 1955-1985, Finansdepartementet 1967:8, s. 185.

Tabell 2. Pålagor på olika energislag den 1 januari 1975.

Energislag	Sort i vilken pålagan utgår	Energi-skatt	Bered-skaps-avgift	Särskild beredskaps-lagrings-avgift	Bensin-skatt	Kilo-meter-skatt	Summa pålagor	Genomsnittligt pris 1974 exkl. pålagor
Motorbensin	öre/liter	27,0	1,0	2,0	43,0	-	73,0	60,5
Motorbränn- olja	öre/liter	2,5	1,4	0,3	-	a)	4,2 ^{b)}	39,3 ^{c)}
Tunna eld- ningsolja	kr/m ³	25:-	8:-	3:-	-	-	36:-	412:15 ^{d)}
Tjocka eld- ningsolja	kr/m ³	16:-	4:-	3:-	-	-	23:-	306:45 ^{e)}
Stenkol	kr/ton	12:-	0	0	-	-	12:-	147:- ^{f)}
Koks	kr/ton	14:-	0	0	-	-	14:-	290:- ^{g)}
Högspänd elkraft) 10 % av) beskatt-	10,0	-	-	-	-	10,0	5,0 ^{j)}
Lågspänd elkraft) nings-) värde h)	10,0	-	-	-	-	10,0	11,0 ^{j)}

a) kilometerskatt utgår med en skattesats som varierar med fordonets vikt.

b) exklusive kilometerskatt

c) Avser inköpspris plus pålägg i grossistledet för perioden 1:a t.o.m. 3:e kvartalet 1974 enligt SPK, Oljehandeln i Sverige, Dnr II:132/74, s. 44.

d) Avser eldningsolja 1.

e) Avser eldningsolja 4.

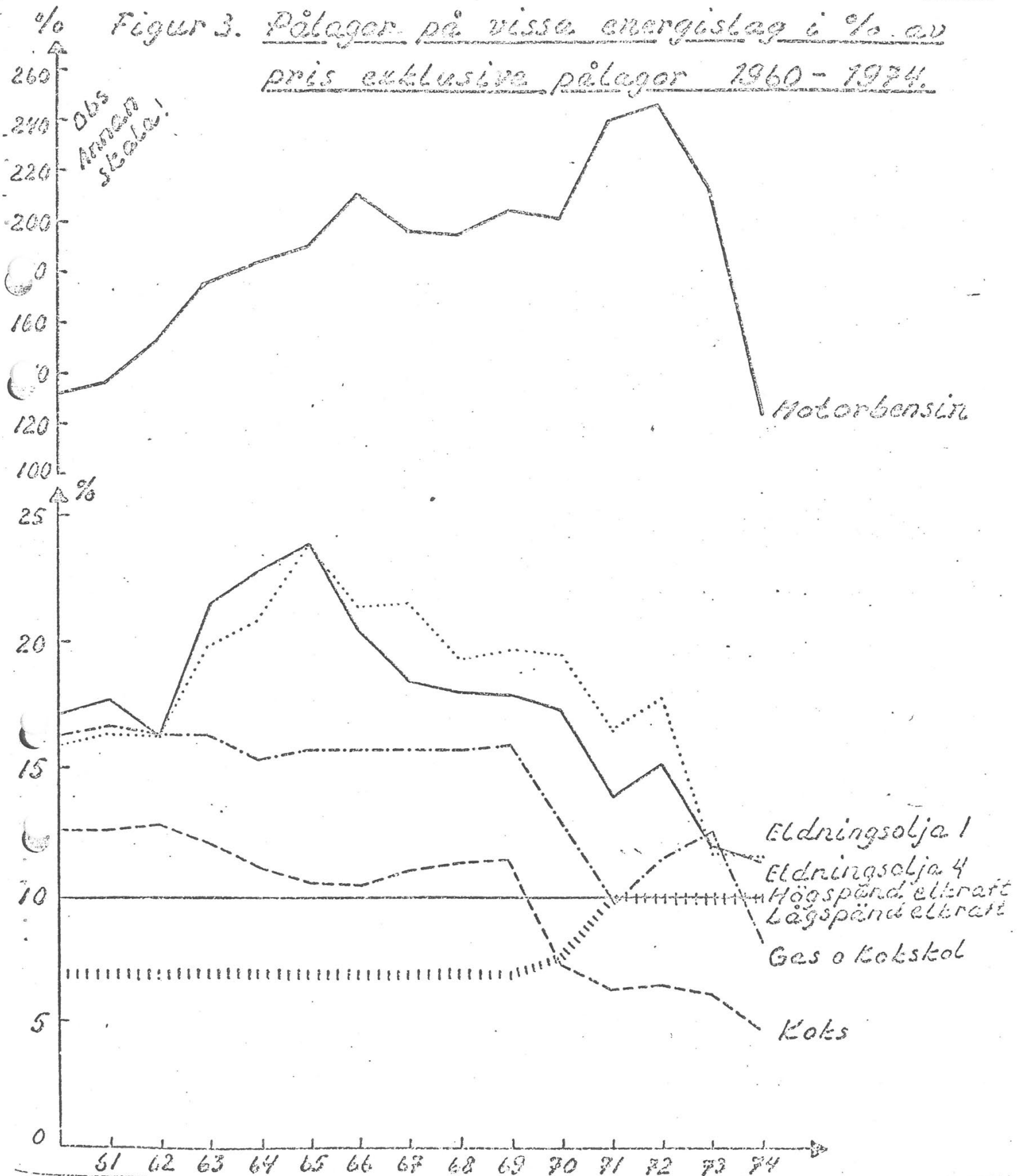
f) Avser genomsnittligt cif-pris för gas- och koks under perioden jan.-sept. 1974.

g) Avser koks under grupp 27.04.190 i tulltaxan under perioden jan.-sept. 1974.

h) Beskattningsvärde = totala avgifter för leverans inkl. t.ex. grundavgift, abonnentavgift o.dyl.

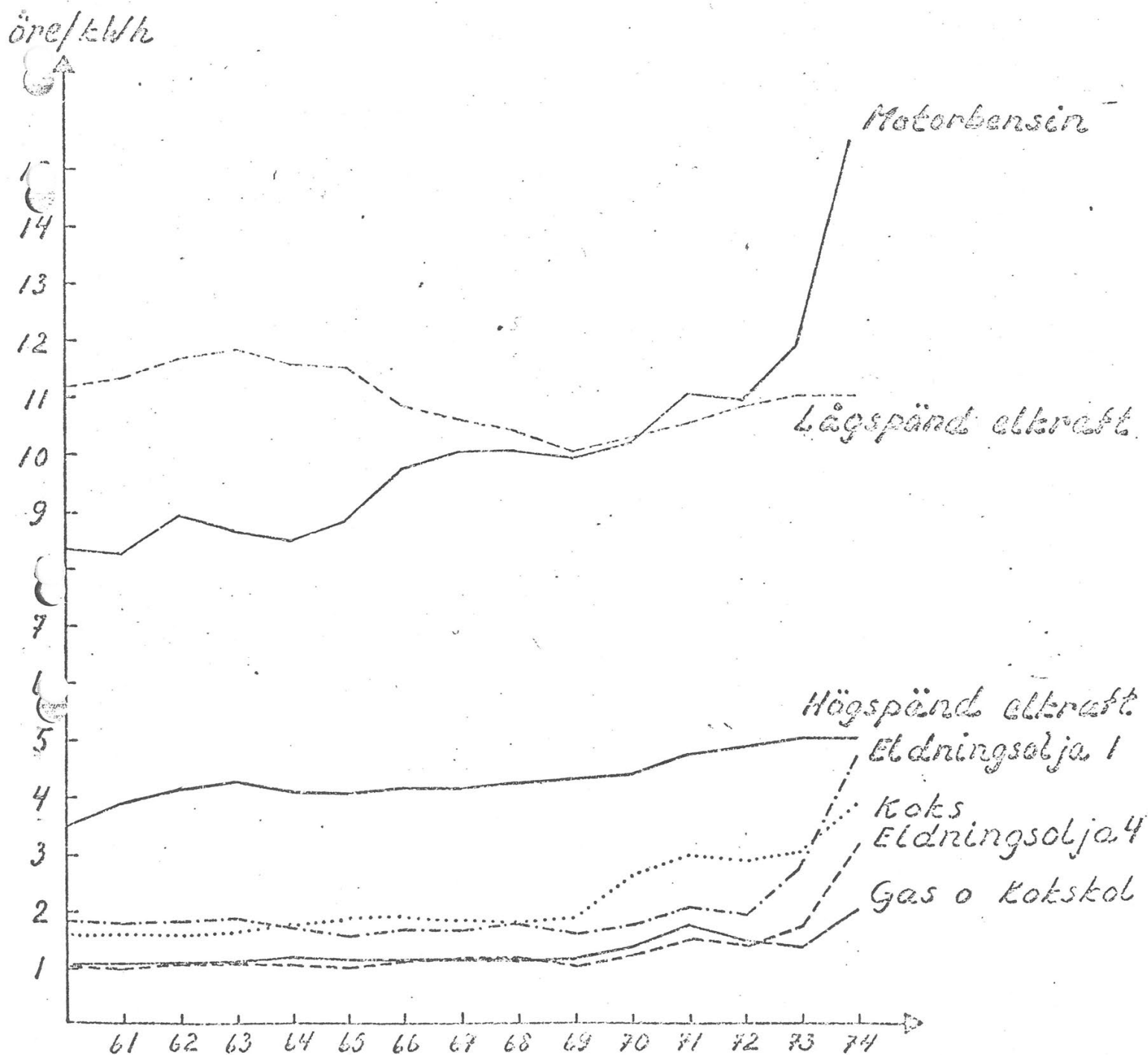
j) Öre per kWh under 1973 enligt SOS Industri 1973, del I, tabell.

Källor: Svenska Petroleum Institutet; Riksskatteverkets cirkulärsamling nr 4, 1971.

Källor: Oljeprodukter: Svenska Petroleum Institutet, Olja (Stockholm 1971); Svenska Esso AB, Oljeåret 0, siffror 1973; Kol och koks: SOS: Utrikeshandel. Elektricitet: SOS: Industri.

Figur 4. Priser inklusive pålagor på vissa energislag 1960 - 1974. öre/kWh

Källor: Se figur 3 och tabell 2.

viss utjämning av priserna på dessa i relation till elpriserna, som har varit relativt konstanta.

Eftersom motorbensin och lågspänd elkraft används nästan uteslutande i slutlig konsumtion (dvs. inte i industriell produktion) samtidigt som tung eldningsolja, stenkol och koks används i första hand inom industrin, kan man konstatera att den nuvarande beskattningen av energi i kombination med rådande priser leder till mycket höga energipriser för den slutlige konsumenten i jämförelse med energi i industriell användning.

4.2 Den allmänna energiskattens utveckling från 1960

Som framgått av tabell 2 ovan utgör den s.k. energiskatten endast en del av den totala beskattningen av energi. Av olika skäl har andra avgifter införts, som t.ex. bensinskatten, vars intäkter är specialdestinerade till utbyggnad och underhåll av vägnätet. Andra avgifter har införts för att täcka kostnaden för lagring av olja för beredskapsändamål utöver de lager som oljebolagen annars själva skulle ha hållit. Om vi bortser från dessa avgifter och endast tar hänsyn till energiskatten - även om det är tveksamt om ens denna kan betraktas som en energiskatt i egentlig mening med hänsyn både till dess utformning och till den motivering som gavs vid dess införande (jämför ovan) - så erhålls den bild som framgår av tabell 3. Beskattningen av motorbensin och elkraft är betydligt hårdare än beskattningen av eldningsolja och kol.¹⁾ Med undantag av motorbensin och lågspänd elkraft har energiskatten varit oförändrad under perioden. För motorbensin avskaffades den 1/2 1974 den särskilda skatten på motorbränslen, medan samtidigt energiskatten höjdes med motsvarande belopp, 18 öre/liter. Vad beträffar lågspänd elkraft beror skattehöjningarna under senare år på prisutvecklingen.

4.3 Effektiva energiskattesatser 1973

De skattesatser som nämnts ovan är nominella. Skillnaderna i effektiva skattesatser mellan olika energislag är emellertid betydligt större än skillnaderna i dessa nominella skattesatser. Detta beror på att ett stort antal undantag gjorts från den allmänna energiskatten. Storleksordningen

1) Skillnaderna i både priser och beskattning accentueras ännu mera genom att verkningsgraden för de tyngst beskattade bränslena, bensin och dieselolja, i allmänhet ligger på ca 20 %, medan verkningsgraden i användningen av övriga energislag förmodligen ligger omkring 80-85 %. Per nyttiggjord energienhet är alltså bensin och dieselolja ännu dyrare i förhållande till de övriga energislagen än som framgår av figur 2 och tabell 3.

Tabell 3. Energiskatt på vissa energislag 1960-1974. Öre/kWh.

År	Motor- bensin (regu- lar)	Motor- bränn- olja (diesel)	Eld- nings- olja 1	Eld- nings- olja 4	Gas- och kokskol	Koks	Högspänd elkraft	Lågspänd elkraft
1960	1,03	0,25	0,25	0,15	0,15	0,18	0,31	0,73
1970	1,03	0,25	0,25	0,15	0,15	0,18	0,40	0,74
1971	1,03	0,25	0,25	0,15	0,15	0,18	0,43	0,96
1972	1,03	0,25	0,25	0,15	0,15	0,18	0,44	0,98
1973	1,03	0,25	0,25	0,15	0,15	0,18	0,46	1,00
1974	3,06	0,25	0,25	0,15	0,15	0,18

Källor: Se figur 3 och tabell 2.

av dessa undantag och nedsättningar framgår av tabell 4. De faktiska intäkterna under 1973 av den allmänna energiskatten uppgick till 1 080 miljoner kronor.¹⁾ Om de nominella skattesatserna hade tillämpats för alla energislag, skulle de totala intäkterna ha varit 1 402 miljoner kr (under förutsättning att ingen anpassning av energiförbrukningen skett till de sålunda högre energikostnaderna). En jämförelse av kolumnerna 4 och 5 i tabell 4 visar att de största skattenedsättningarna gjorts för tjocka eldningsoljor, kol och elkraft. Som visas nedan avser skattelättnaderna för elkraft nästan uteslutande högspänd kraft. Man kan också konstatera att ca 2/3 av förbrukningen av tjocka eldningsoljor samt nästan hela kolförbrukningen är undantagen från den allmänna energiskatten.

Av kolumnerna längst till höger i tabell 4 framgår betydelsen av nedsättningarna av energiskatten för den totala belastningen av pålagor för olika energislag. Som synes utgör de faktiska intäkterna av energiskatten (1 080 mkr) endast ca 25 % av de totala intäkterna av samtliga pålagor (4 266 mkr). I frånvaro av nedsättningar av den allmänna energiskatten skulle de totala intäkterna av samtliga pålagor ha varit 4 588 mkr.

Skillnaden mellan de totala faktiska intäkterna (4 266 mkr) och de faktiska energiskatteintäkterna (1 080 mkr) utgörs till största delen av bensinskatt (1 773 mkr) och särskild skatt på motorbränslen (702 mkr) för bensin samt brännoljeskatt (391 mkr) och särskild skatt på motorbränslen (162 mkr) för motorbrännolja. Dessutom tillkommer de s.k. beredkapsavgifterna på oljeprodukter, vilka beräknas ha uppgått till 158 mkr. Av de totala pålagorna på energi år 1973 på 4 266 mkr utgjordes alltså 2/3 (2 890 mkr) av olika pålagor på bensin och ca 82 % av pålagor på drivmedel.

Av kolumn (6) och (7) i tabell 2 framgår att den genomsnittliga effektiva energiskatten år 1973 var 0,29 öre/kWh på de beskattade energislagen med den fördelning av förbrukningen på energislag som gällde år 1973. Med samma förbrukning (och samma fördelning) men med de nominella skattesatserna på varje energislag skulle den genomsnittliga skattesatsen ha varit 0,36 öre/kWh. Om man bortser från drivmedel skulle den effektiva skattesatsen ha varit 0,20 och den nominella 0,29 öre/kWh.²⁾

1) Intäkterna hänför sig egentligen till perioden fjärde kvartalet 1972 till och med tredje kvartalet 1973. Detta torde emellertid inte vara av någon större betydelse för den jämförelse som här görs.

2) På basis av de nedan redovisade beräkningarna för år 1972 har vi beräknat att den faktiska beskattningen av högspänd el torde ha legat på ca 0,20 öre/kWh och den av lågspänd el på ca 0,98 öre/kWh, dvs. skattelättnaderna på elkraft gäller nästan enbart högspänd el i industriell användning.

Tabell 4. Effektiv och teoretisk beskattning av energi med fördelning på energislag 1973

Energislag	Fysisk enhet	Volym i resp. fysisk enhet	Volym i GWh	Faktisk energiskatteintäkt, mkr	Teoretisk energiskatteintäkt, mkr	Genomsnittlig effektiv energiskattsats, öre/kWh	Genomsnittlig nominell energiskattsats, öre/kWh	Faktisk total intäkt av pålagor, mkr	Teoretisk total intäkt av pålagor, mkr	Genomsnittlig effektiv total belastning av pålagor, öre/kWh	Genomsnittlig nominell total belastning av pålagor, öre/kWh
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
Motorbensin	1 000 m ³	4 257	37 121	372	383	1,00	1,03	2 890	2 901	7,78	7,81
Motorbränsolja	1 000 m ³	2 234	22 072	48	56	0,22	0,25	623	631	2,82	2,86
Tunna eldningsoljor	1 000 m ³	9 172	90 619	203	229	0,22	0,25	239	265	0,26	0,29
Tjocka eldningsoljor	1 000 m ³	14 275	154 313	86	228	0,06	0,15	143	285	0,09	0,18
Stenkol	1 000 ton	1 023	7 969	1	12	0,005	0,15	1	12	0,005	0,15
Koks	1 000 ton	1 484	11 560		21		0,18		21		0,18
Högspänd el	GWh	40 931	40 931	370	187	0,53	0,46	370	187	0,53	0,46
Lågspänd el	GWh	28 493	28 493		286		1,00		286		1,00
Summa	-	-	393 078	1 080	1 402	0,29	0,36	4 266	4 588	1,09	1,17

Källor: Kol. (2): Svenska Esso AB, Oljeåret i siffror 1973; SOS Utrikeshandel 1973; SOS Industri 1973; kol. (4): Riksskatteverkets årsbok 1973.

Anm.: Kol. (7) har beräknats på basis av Riksskatteverkets publikationer (jfr tabell 2 och figur 3). Kol. (5) har erhållits genom att multiplicera kol. (7) med kol. (3), medan kol. (6) erhållits genom att dividera kol. (4) med kol. (3). Kol. (8) har erhållits genom att addera de beräknade intäkterna av beredskapsavgiften (motorbensin 43 mkr, motorbränsle 22 mkr, tunna eldningsoljor 36 mkr och tjocka eldningsoljor 57 mkr) till de i Riksskatteverkets årsbok 1973 redovisade övriga energi-pålagorna. Kol. (9) har erhållits genom att till kol. (8) addera mellanskillnaden mellan kol. (5) och kol. (4). Kol. (10) och (11) har erhållits genom att dividera kol. (8) resp. (9) med kol. (3).

En jämförelse av posterna för olika energislag i kolumn (10) visar hur starkt den effektiva totala belastningen av pålagor varierar mellan energislagen. För bensin var sålunda den effektiva belastningen av samtliga pålagor år 1973 7,78 öre/kWh. För dieselolja var motsvarande siffra 2,82 öre/kWh, medan kol och koks hade en total belastning av endast 0,005 öre/kWh. En jämförelse av kolumnerna (10) och (11) visar att avvikelserna mellan den effektiva och den nominella totala skattebelastningen är obetydliga för motorbränslen och tunna eldningsolja, medan de relativa avvikelserna är mycket stora för övriga energislag (dock med undantag för lågspänd elkraft - jämför fotnot 2 på sid.19.)

Slutligen kan man av tabell 4 utläsa att den genomsnittliga totala effektiva belastningen av samtliga beskattade energislag år 1973 var 1,09 öre/kWh. Motsvarande nominella belastning var 1,17 öre/kWh. Om man undantar motorbränslen är siffrorna 0,23 resp. 0,32 öre/kWh.

4.4 Effektiv skattebelastning på olika förbrukargrupper 1972

För att belysa effekterna av det nuvarande energiskattesystemet är det nödvändigt att veta hur skattetrycket fördelas på olika förbrukargrupper. Tyvärr finns emellertid ingen sådan statistik tillgänglig. Vi har därför försökt att med hjälp av statistik över energiförbrukningen och tillgänglig information om skattereglernas tillämpning rekonstruera skattetryckets fördelning år 1972. Detta är det senaste år för vilket tillräckligt statistiskt underlag finns tillgängligt. Några resultat av dessa beräkningar redovisas i tabell 5.

Beräkningarna har gjorts på följande sätt. För varje förbrukargrupp har vi tagit fram uppgifter om energiförbrukningens fördelning på energislag. Genom att multiplicera åtgången av varje energislag med gällande (nominella) skattesats har de teoretiska skattebeloppen beräknats. Med utgångspunkt i gällande regler beträffande undantag och nedsättning av energiskatten¹⁾ har vi sedan beräknat den skatt som faktiskt har erlagts. Eftersom den tillgängliga statistiken inte är lika detaljerad som skattereglerna, måste de gjorda beräkningarna i vissa fall betraktas som mycket grova och således tolkas med försiktighet. Vi tror dock att det material som vi presenterar ger en någorlunda riktig uppfattning om skattetryckets fördelning. En jämförelse av de av oss beräknade skattebeloppen för eko-

1) Riksskatteverkets meddelanden, Serie Ip, 1972:1, 1972:4 och 1974:6 samt se t.ex. Riksskatteverkets cirkulärsamling nr 4, 1971.

Tabell 5. Energiskattens och övriga pålagors fördelning på förbrukargrupper och energislag 1972. Mkr

	Stenkol och koks (1)	Tunna eld- nings- olja (2)	Tjocka eld- nings- olja (3)	Bensin (4)	Motor- bränn- olja (5)	El- kraft (6)	Summa (1)-(6) (7)	Övriga på- lagor på energi (8)	Summa (7)-(8) (9)
<u>Industri</u>									
Teoretisk skatt	35,2	19,8	91,7	9,9	4,9	149,2	310,7	177,8	488,5
Beräknad skatt	2,4	15,7	28,4	9,8	4,3	71,7	132,3	177,8	310,1
<u>El- och kraftverk</u>									
Teoretisk skatt	0	1,8	75,4	0,8	0,2	-	78,2	28,0	106,2
Beräknad skatt	0	1,0	24,5	0,7	0	-	26,2	28,0	54,2
<u>Gasverk</u>									
Teoretisk skatt	-	0	0,3	0	0	0,1	0,4	0	0,4
Beräknad skatt	-	0	0,2	0	0	0,1	0,3	0	0,3
<u>Sjöfart</u>									
Teoretisk skatt	-	10,4	13,4	-	3,1	-	26,9	61,7	88,6
Beräknad skatt	-	0	0	-	0	-	0	61,7	61,7
<u>Järnvägar och spårvägar</u>									
Teoretisk skatt	-	-	-	-	1,0	8,7	9,7	18,0	27,7
Beräknad skatt	-	-	-	-	0	0	0	18,0	18,0

forts.

forts.

tabell 5. Energiskattens och övriga pålagors fördelning på förbrukargrupper och energislag 1972. Mkr.

	Stenkol och koks (1)	Tunna eld- nings- oljor (2)	Tjocka eld- nings- oljor (3)	Bensin (4)	Motor- bränn- olja (5)	El- kraft (6)	Summa (1)-(6) (7)	Övriga på- lagor på energi (8)	Summa (7)-(8) (9)
<u>Gatu- och väg- belysning</u>									
Teoretisk skatt	-	-	-	-	-	8,3	8,3	0	8,3
Beräknad skatt	-	-	-	-	-	4,1	4,1	0	4,1
<u>Övriga förbrukare</u>									
Teoretisk skatt	-	197,5	43,9	351,5	44,9	257,1	894,9	3 155,7	4 050,4
Beräknad skatt	-	197,5	43,9	351,5	44,9	257,1	894,9	3 155,7	4 050,4
<u>Alla förbrukare</u>									
Teoretisk skatt	35,2	229,5	224,7	362,2	54,1	423,4	1 329,1	3 441,2	4 770,3
Beräknad skatt	2,4	214,2	97,0	362,0	49,2	333,0	1 057,2	3 441,2	4 499,0
Faktisk skatt	5	197	123	358	44	351	1 078	3 026,0	4 104,0

Källor: SOS: Industri 1973. SCB, Statistiska Meddelanden Iv 1972:58. Riksskatteverkets meddelanden, Serie Ip, 1972:1, 1972:4 och 1974:6; Riksskatteverkets cirkulärsamling nr 4, 1971; Riksskatteverkets årsbok 1972.

nomin totalt med motsvarande faktiska belopp enligt Riksskatteverkets statistik (se de sista raderna i tabell 5) visar att överensstämmelsen är ganska god. Enligt våra beräkningar skulle totalt ca 1 058 miljoner kr ha betalats i energiskatt år 1972; det faktiska beloppet är 1 078 miljoner kr. Överensstämmelsen är ganska god även beträffande de olika energislaggen, även om fördelningen på tunna och tjocka eldningsolja inte stämmer helt.

I kolumnerna (8) och (9) finns emellertid en avvikelse mellan beräknad och faktisk skatt på ca 400 mkr. Av summan 3 441,2 mkr i kolumnen (8) utgörs 2 374,6 mkr av pålagor på bensin, 973,8 mkr av pålagor på motorbrännolja samt 92,8 mkr av beredskapsavgifter på eldningsolja. Om man till de av Riksskatteverket för 1972 redovisade intäkterna på bensin lägger de av oss beräknade beredskapsavgifterna, 40,3 mkr, stämmer dessa väl med de av oss beräknade intäkterna: 2 379,6 mkr jämfört med 2 374,6 enligt våra beräkningar. På eldningsolja finns inga andra pålagor (förutom energiskatten) än beredskapsavgifterna, varför ingen skillnad uppstår mellan våra beräkningar och Riksskatteverkets siffror i detta fall. Vad däremot beträffar motorbrännolja erhåller vi beräknade intäkter av 973,8 mkr, medan RSV redovisar 553,6 (inkl. beredskapsavgifter). Här föreligger alltså en skillnad på ca 420 mkr, som vi dock inte för närvarande kan förklara.

Låt oss till att börja med begränsa diskussionen till de sju första kolumnerna, som avser enbart den allmänna energiskatten. Det är ju till denna som nedsättningarna hänför sig. Vi skall dock senare återvända till en diskussion av den totala belastningen av pålagor på energi i olika förbrukargrupper.

4.5 Energiskattens fördelning på förbrukargrupper.

Enligt tabell 5 skulle det teoretiska energiskattebeloppet år 1972 ha varit ca 1 329 miljoner kr, dvs. 271 mkr högre än det beräknade. Av denna skillnad svarar industrin för 178, elsektorn för 52 och transportsektorn för 41 miljoner kr. För elsektorns del beror skillnaden på att allt bränsle som används för generering av elkraft är undantaget från beskattning; däremot inte det bränsle som används för värmeproduktion i kraftvärmeverk (fjärrvärmeverk). Eftersom samtidig produktion av el och värme ger ungefär dubbelt så hög verkningsgrad som produktion av enbart el kan man säga att tillämpningen av energiskatten i det här fallet ger den rakt motsatta effekten till den man önskar med en energiskatt, nämligen

genom att den fördyrar en energibesparande process i jämförelse med en mera energislösande.

Emellertid bör man nog se denna effekt som en del av en konsekvent genomförd politik som syftar till att beskatta i första hand slutlig konsumtion av energi och inte i nämnvärd grad de varu- och tjänsteproducerande sektorerna eller energiomvandlingssektorn. När det gäller den senare är de största energislukande processerna helt undantagna från energiskatt, nämligen omvandlingen från råolja till raffinerade produkter i oljeraffinaderier, värmekraftproduktion, överföring av elenergi samt i viss mån omvandling av stenkol till koks och koksugns gas i koksverk. I de senare förefaller det som om i princip enbart förlusterna beskattas, därigenom att den skatt som betalas på stenkol får avräknas vid beskattning av koks. Energianvändning i gasverk beskattas dock med viss nedsättning.

När det gäller transportsektorn är endast de delar därav särredovisade i tabell 3 som på något sätt är undantagna från energiskatt, nämligen sjöfart samt järnvägar och spårvägar. Luftfart är helt och hållet befriad från skatt och skulle därför ha tagits med i tabellen. Men eftersom inga skatteregler överhuvud taget är tillämpliga på flygbränslen, har luftfartssektorn inte inkluderats. För att få en uppfattning om det teoretiska skattebeloppet i denna sektor kan man göra följande mycket schablonmässiga beräkning: Konsumtionen av flygbränslen uppgick år 1972 till 670 000 m³. Om man antar att en eventuell energiskatt på flygbränslen skulle ha varit densamma som på dieselolja (och lätt eldningsolja), nämligen 25 kr/m³, skulle det totala skattebeloppet ha rört sig om 16,7 milj. kr. Som jämförelse kan nämnas att skattenedsättningen i sjöfartssektorn kan värderas till 26,9 milj. kr. Motsvarande siffra för järn- och spårvägar är 9,7 milj. kr. För de senare är endast den del av energiförbrukningen som är hänförlig till bandrift undantagen från beskattning.

All övrig energiförbrukning inom transportsektorn är i princip beskattad. Detta innebär således att praktiskt taget all bränsleförbrukning för landsvägstransport är beskattad.

Gatu- och vägbelysning räknas ju normalt inte till transportsektorn men inkluderas här på grund av att den från och med den 1/7 1971 belastas med en skatt av endast 0,5 öre per kWh, trots att det nästan uteslutande är fråga om lågspänd elkraft.

4.6 Energiskattens fördelning inom industrin.

Som nämnts ovan är industrin den sektor där skattenedsättningarna är

störst absolut sett. Det skulle föra för långt att här diskutera de många undantag och nedsättningar som finns. I stället skall vi nöja oss med att presentera de branscher där nedsättningarna är störst samt storleksordningen av nedsättningarna i dessa branscher.

Som framgår av tabell 6 är det i första hand de tunga basindustrierna som är befriade från skatt via olika avdrag och undantag. Massa- och pappersindustri, järn- och stålverk, tung kemisk industri samt cement- och kalkindustri är de branscher där nedsättningarna är absolut störst. (Jfr kolumnerna (2) och (3) i tabellen). Detta hänger samman med en regel i energiskattebestämmelserna om att den sammanlagda energiskatten inte får överstiga 1 % av salutillverkningsvärdet av produktionen. Denna regel sätter alltså ett "tak" på energiskatten. Regeln tillämpas emellertid inte generellt på företag utan på branscher. Nedsättningen sker genom att vissa särbestämmelser (s.k. medgivanden) för ifrågavarande bransch införs, vilka är så avvägda att de för branschen i genomsnitt ger en energiskatt ej överstigande 1 % av saluvärdet av produktionen. I allmänhet sker nedsättningen i första hand genom att fasta bränslen (dvs. kol och koks) helt eller delvis befrias från skatt, i andra hand vissa flytande bränslen (främst tung eldningsolja) och i tredje hand elkraft (nästan uteslutande högspänd kraft). Detta framgår av en jämförelse mellan den teoretiska och beräknade skatten för olika energislag i industrin överst i tabell 5.

Främst av konjunkturpolitiska skäl beslutade regeringen i december 1971 om en tillfällig nedsättning av den allmänna energiskatten genom att sänka 1 %-taket till 0,2 % av saluvärdet. I samband härmed utfärdades mera detaljerade regler om nedsättningar av skatten i vissa branscher; det är dessa som legat till grund för de beräkningar för 1972 som redovisas här. Från början avsågs den tillfälliga nedsättningen gälla perioden 1 december 1971 - 31 december 1972 men har förlängts att gälla även hela 1973 och 1974. Den 1 januari 1975 återgick man emellertid till den s.k. 1 %-regeln. Men eftersom energiskatten i de flesta fall utgår i ett visst antal kronor per volymsenhet har inflationen medfört att mycket få branscher skulle komma över 1 %-taket. Av kolumn 4 i tabell 6 framgår det att redan år 1972 endast cement- och kalkindustrin samt ferrolegeringsverken bland de större branscherna skulle ha kommit över 1 %-taket. Till följd härav har de tidigare gjorda medgivandena om skattenedsättning ersatts av nya som är avsevärt färre och omfattar huvudsakligen endast fasta bränslen, dvs. kol och koks. Inom Riksskatteverket uppskattar

SNI-kod	Bransch	Energi- brukning totalt GWh (1)	Teoretisk energi- skatt. Mkr (2)	Beräknad energi- skatt. Mkr (3)	Teo- retisk skatte- sats i % av salu- värde (4)	Be- räknad energi- skatt öre/ /kWh (5)	Beräknad belastning av övriga pålagor på energi Mkr (6)	Beräknad belastning av samtliga pålagor på energi öre/kWh (7)
2	Gruvor och mineral- brott	5 083	13,7	4,1	0,6	0,08	10,3	0,28
3411	Massa- och pappers- industri	34 865	85,1	16,7	1,0	0,05	14,2	0,09
351	Kemikalie-, gödselmedels- och plastin- dustri	7 468	23,6	7,2	0,7	0,10	3,1	0,14
3692	Cement- och kalkindustri	7 222	12,2	1,0	2,9	0,01	3,6	0,06
37101	Järn- och stålverk	23 224	50,1	5,9	0,8	0,03	8,0	0,06
37102	Ferrolege- ringsverk	2 222	7,3	0,5	2,3	0,02	0	0,02
372	Ickejärn- metallverk	3 394	11,6	3,5	0,4	0,10	1,1	0,14
	Övrig till- verknings- industri	37 710	107,1	93,4	0,1	0,25	137,5	0,65
	Industrin totalt	121 188	310,7	132,3	0,3	0,11	177,8	0,26

Källor: Se tabell 5.

man att övergången från 0,2- till 1 %-regeln kommer att öka intäkterna av energiskatten med ca 100 milj. kr för år 1975 (kalenderåret).

1. kolumn (5) i tabell 6 visas slutligen hur den av oss beräknade energiskatten (se kolumn (3)) ser ut i olika branscher omräknad till öre/kWh. Som väntat är skatten lägst i de mest energiintensiva branscherna. För industrin som helhet var energiskatten år 1972 0,11 öre/kWh. Som jämförelse kan nämnas att den genomsnittliga energiskatten år 1973 för hela den svenska ekonomin var 0,29 öre/kWh enligt kolumn (6) i tabell 4.

4.7 Samtliga energipålagors fördelning på förbrukargrupper.

Den hittills förda diskussionen har koncentrerats till enbart den allmänna energiskatten. Denna begränsning motiveras dels av att det är endast denna som varierar mellan förbrukargrupper för varje energislag, dels av att man kan välja att betrakta övriga pålagor på energi som ett slags "user charges": eftersom användandet av energi i vissa fall tar i anspråk knappa samhälleliga resurser som t.ex. vägar, lagringsutrymmen etc. anses det ibland rimligt att finansiera dessa genom avgifter på energi. Å andra sidan är det för användare av energi likgiltigt vad en skatt kallas och vilket motiv som anförts vid dess införande; dess effekter är ändå desamma. Därför är det viktigt att studera inte bara den så kallade energiskatten utan även övriga pålagor på energi.

Av tabell 5, sista raden, framgår att den allmänna energiskatten utgör endast 26 % (1 078 mkr) av de totala pålagorna på energi (4 104 mkr). Som nämnts tidigare utgörs huvuddelen av de resterande pålagorna av skatter och avgifter på bensin (2 375 mkr) och motorbrännolja (974 mkr), medan 93 mkr är beredskapsavgifter på eldningsolja. Härav följer att det är de förbrukargrupper vars energibehov utgörs av främst drivmedel som också får den hårdaste skattebelastningen. Eftersom största delen av bensin- och dieselförbrukningen återfinns inom gruppen övriga förbrukare är det också här som den totala belastningen av pålagor blir störst, nämligen 2,16 öre/kWh. Inom energiomvandlingssektorn och industrin, där drivmedelsförbrukningen är relativt blygsam, blir den totala belastningen väsentligt lägre, t.ex. 0,10 öre/kWh för el- och kraftverk och 0,26 öre/kWh för industrin. Energiförbrukningens fördelning på energislag påverkar naturligtvis skattebelastningen även i industrins olika branscher. Som visas i kol. (7) i tabell 6 varierar den totala belastningen av pålagor från 0,02 öre/kWh i ferrolegeringsverk och 0,06 öre/kWh i järn- och stålverk och cement- och kalkindustri till

0,65 öre/kWh i övrig tillverkningsindustri.

4.8 Slutsats.

Den slutsats man kan dra av den föregående analysen är att den svenska energibeskattningen i hög grad är inriktad på den direkta energiförbrukningen i konsumentledet. Energiomvandlingssektorn och den tunga basindustrin är till största delen befriade från skatt. Samtidigt är de energislag som till helt övervägande delen används i konsumentledet och som är svårast att substituera de som beskattas hårdast. Det är t.ex. svårt att ersätta elkraft för belysning och hushållsapparater eller bensin för framdrivande av bilar; alternativ kan naturligtvis tänkas på sikt men fordrar antagligen helt andra lösningar än de nu existerande. Den nästan obefintliga beskattningen av kol kan sägas premiera användning av detta energislag på bekostnad av andra, men även tung eldningsolja är mycket lätt beskattad. Dessa slutsatser gäller såväl den allmänna energiskatten som den totala skatte- och avgiftsbelastningen av energi.

Man kan förmoda att den främsta anledningen till att det svenska energiskattesystemet har denna struktur är omsorgen om den svenska industrins internationella konkurrenskraft. I den mån Sverige kan anses ha komparativa fördelar på råvaru- och kapitalintensiv och därmed också energiintensiv produktion, kan alltså energiskattesystemet sägas vara anpassat härtill. Som visats i en tidigare IUI-utredning¹⁾ motsvarar nettoexporten av energi via varuhandeln ungefär 1/4 av industrins totala energiförbrukning.

1) Bo Carlsson och Märtha Josefsson, Industrins energiförbrukning. Analys och prognos fram till 1985, Stockholm, IUI, 1974, s. 34.

APPENDIX

1. Skatteintäkter

2. Skatteregler

Skattesatser

Undantag och avdrag

Erlagd skatt på motordrivmedel, milj.kronor 1957-1974

År	Bensin				Motorbränsle			
	Bensin- skatt	Energi- skatt	Särskild skatt på motor- bränslen	Totalt	Brännolja- skatt	Energi- skatt	Särskild skatt på motor- bränslen	Totalt
1957	602	17	-	619	104		-	
1958	573	137	-	710	106		-	
1959	662	193	-	855	118		-	
1960	700	199	-	899	135		-	
1961	681	191	-	872	150	23	-	173
1962	778	190	-	968	195	24	-	219
1963	969	232	-	1 201	210	27	-	237
1964	1 060	253	-	1 313	234	29	-	263
1965	1 177	269	-	1 446	254	32	-	286
1966	1 349	283	110	1 742	277	37	25	339
1967	1 413	293	163	1 869	289	36	45	350
1968	1 446	304	168	1 918	304	39	50	393
1969	1 531	321	178	2 030	336	42	53	431
1970	1 604	337	186	2 127	366	46	59	471
1971	1 657	347	541	2 545	376	46	142	564
1972	1 705	358	594	2 657	376	44	156	576
1973	1 773	372	702	2 847	391	48	162	601
1974	1 709	881	186	2 776	89	50 ^{a)}	43	182

a) Preliminär uppgift från RSV.

Erlagd energiskatt, milj.kronor 1957-1973

År	Bensin	Fasta bränslen	Motorbränn- oljor	Tunna eld- ningsoljor	Tjocka eld- ningsoljor	Elektrisk kraft	Allmän energiskatt totalt
1957	17	23				46	86
1958	137	180				89	406
1959	193	180				116	489
1960	199	211				125	535
1961	191	19	23	91	76	144	544
1962	190	20	24	105	82	158	578
1963	232	20	27	122	95	166	661
1964	253	17	29	125	101	167	692
1965	269	14	32	137	108	168	727
1966	283	13	37	164	126	180	802
1967	293	12	36	158	124	192	815
1968	304	11	39	167	130	209	859
1969	321	10	42	188	148	226	935
1970	337	10	46	207	161	235	995
1971	347	8	46	199	152	292	1 044
1972	358	5	44	197	123	351	1 073
1973	372	1	48	203	86	370	1 081
1974	881	325				429	1 636

Erlagd skatt på energi och drivmedel, milj.kronor 1957-1973

År	Allmän energi skatt	Bensin- och brännoljeskatt	Särskild skatt på motorbränsle	Summa
1957	86	706	-	792
1958	406	679	-	1 085
1959	489	780	-	1 269
1960	535	835	-	1 370
1961	544	831	-	1 375
1962	578	973	-	1 551
1963	661	1 179	-	1 840
1964	692	1 294	-	1 986
1965	727	1 431	-	2 158
1966	802	1 625	135	2 561
1967	815	1 702	208	2 725
1968	859	1 750	218	2 826
1969	935	1 868	231	3 034
1970	995	1 970	245	3 210
1971	1 044	2 033	683	3 760
1972	1 078	2 081	750	3 909
1973	1 081	2 164	864	4 109
1974	1 636	1 798	229	3 663

Särskild beredskapslagringsavgift 1974 = 35 milj.kronor

Clearingavgift 1974 = 221 milj.kronor, därav för bensin = 85 milj.kronor.

Skatt på elektrisk kraft 1951-1975

	Skatt i industriell rörelse med större förbrukning än 40 000 kWh	Övrig kraftförbrukning
Elskatteförordning SFS 1951:34		
1/7 1951	10 % av besk.värde	1 öre per kWh
1/7 1952	"	Skattefri
Energiskatteförordning SFS 1957:262		
31/5 1957	"	5 % av besk.värde
20/3 1958	"	7 % " "
okt. 1970	"	10 % " "
1/7 1971		10 % " " ,dock me undantaget att kraft för gatu- och vägbelysning beskattas med 0,5 öre per kWh

Skatt på motorbensin, öre / liter

	1951 1/7	1953 1/7	1954 1/7	1957 1/7	1958 12/2	1959 1/1	1962 1/1	1963 1/1	1965 1/7	1966 7/2	1970 1/11	1973 6/2	1974 1/2	1974 1/5	1974 1/7
Bensinskatt	25,00	28,00	32,00	32,00	32,00	32,00	38,00	38,00	43,00	43,00	43,00	43,00	43,00	43,00	43,00
Särskild skatt på motorbräns- len: bensin										5,00	15,00	18,00	-	-	-
Energiskatt på bensin				4,00	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00	27,00	27,00	27,00
Volymkorrigering	0,36	0,41	0,47	0,52	0,60	0,56									
Beredskaps- avgift								1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Clearingav- gift													11,00		-
Särskild bered- skapslagrings- avgift															2,00
Summa	25,36	28,41	32,47	36,52	41,60	41,56	47,00	48,00	53,00	58,00	68,00	71,00	82,00	71,00	73,00

Energiskatt på vissa bränslen 1957-1975

	Skattesats			
Stenkol	12	kronor	per	ton
Stenkolsstybb och stenkolsbriketter	6	"	"	"
Koks	14	"	"	"
Koksstybb och koks briketter	6	"	"	" ¹⁾
Motorbrännolja, eldningsolja (eldningsolja 1 och 2) och bunkerolja, skatteklass I	25	"	"	m ³
Motorbrännolja, eldningsolja (eldningsolja 3 och högre) och bunkerolja, skatteklass II	16	"	"	"

1) Från 1/7 1971 beskattas koks briketter med 14 kronor per ton.

Skatteklasser I och II

	Beredskapsavgifter m.m. på oljor, kronor per m ³		
	Beredskapsavgift	Clearingavgift	Särskild beredskapslagringsavgift
1963 1/1	5:-		
1966 7/2	4:-		
1968 1/7	3:-		
1969 1/5	1:-		
1970 1/1	4:-		
1974 1/2	8:- ^{*)}	40:-	
1974 1/5	8:- ^{*)}	-	3:-

^{*)} 4 kronor för oljor av skatteklass II.

Skatt på dieselbrännolja, öre/liter

	1951 1/1	1953 1/7	1954 1/7	1957 1/7	1962 1/1	1963 1/1	1966 7/1	1970 1/11	1974 1/1	1974 1/2	1974 1/5	1974 1/7
Brännoljeskatt	20,00	23,00	32,00	30,00	31,00	31,00	31,00	31,00	-*)	-		
Särskild skatt på motorbränsle:brännolja							5,00	13,00	-	-		
Energiskatt på bränn- olja				+ 2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Beredskapsavgift						1,00	1,00	1,00	1,00	1,40	1,40	1,40
Clearingavgift										4,00		
Särskild beredskaps- lagringsavgift												0,30
Summa	20,00	23,00	32,00	32,50	33,50	34,50	39,50	47,50	3,50	7,90	3,90	4,20

*) Infördes kilometerskatt.

Undantag och avdrag i energibeskattningenSkatt på bensen: SFS 1961:372

Skatt erläggs av registrerad tillverkare, återförsäljare eller förbrukare (totalt 832 registreringar 1970).

I deklARATION får avdrag göras för bensen som använts för

- 1) framdrivande av tåg eller dylikt,
- 2) " " luftfartyg,
- 3) provning av motorer när transportarbete ej utförs,
- 4) annat tekniskt ändamål än motordrift (industribensen).

Skatt på brännolja: SFS 1961:653

Skatt erläggs av registrerad tillverkare, leverantör eller förbrukare.

Skatt utgår för olja som används för drift i brännoljeskattepliktiga fordon (motorfordon, trafiktraktor eller registrerat motorredskap).

Allmän energiskatt (SFS 1957:262)

- Energiskatt erläggs för
- a) bensen och motorsprit,
 - b) andra bränslen,
 - c) elektrisk kraft.

Undantag från skatteplikt:

1. Inhemsk fast bränslen.
2. Elektrisk kraft som
 - a) framställs av små producenter (generatoreffekt \leq 50 kW) vilka ej yrkesmässigt distribuerar kraften,
 - b) till lägre effekt än 50 kW utan avgift levereras till någon som ej står i intressegemenskap med producent eller distributör,
 - c) framställs och förbrukas på fartyg eller annat transportmedel,
 - d) används vid produktion eller distribution av elkraft eller som bortgår som förluster vid överföring, transferering eller omformning hos producent eller distributör.

För bensen och motorsprit gäller samma bestämmelser som vid bensinskatten.

För elkraft och andra bränslen gäller att generell nedsättning av skatter kan medges vid industriell tillverkning där kraft- och/eller bränslekostnader utgör en mer betydande del av tillverkningskostnaden.

Enligt av energiskattenämnden uppdragna riktlinjer har sådan nedsättning skett i "ett stort antal" fall varigenom "energiskatten på bränsle och elkraft begränsats till 1% av saluvärdet från fabrik". (RSV:s årsbok 1971 sid. 94.)

Avdrag:

24 §.

1 mom. I deklaration som avses i 23 § 1 mom. må avdrag göras för bränsle, som

- a) i beskattat skick förvärvats för återförsäljning eller förbrukning i egen rörelse,
- b) återtagits i samband med återgång av köp,
- c) förbrukats av eller försålts till Kommunikationsföretag för bandrift eller därmed likartat ändamål,
- d) förbrukats eller försålts för förbrukning i fartyg eller luftfartyg, samt
- e) av den skattskyldige eller för hans räkning utförts ur riket eller till svensk frihamn.

2 mom. På särskild prövning av kontrollstyrelsen ankommer, huruvida och i vad mån avdrag jämväl må göras för

- a) bränsle, som skattskyldig förbrukat eller försålt för förbrukning för annat ändamål än energialstring,
- b) bränsle, som skattskyldig förbrukat för framställning av skattepliktigt bränsle,
- c) bränsle, som skattskyldig återtagit annorledes än i samband med återgång av köp,
- d) bränsle, vars försäljning förorsakat den skattskyldige förlust på grund av bristande betalning från köparen, samt
- e) skatt för elektrisk kraft, som förbrukats vid framställning av skattepliktigt bränsle.

25 §.

1 mom. I deklaration som avses i 23 § 2 mom. skall avdrag göras för elektrisk kraft, som

- a) levererats till Kommunikationsföretag för bandrift eller därmed likartat ändamål, samt
- b) överförts till annat land.

2 mom. På särskild prövning av riksskatteverket ankommer, huruvida och i vad mån avdrag jämväl må göras för

- a) elektrisk kraft, som förbrukats eller försålts för förbrukning för annat ändamål än energialstring,
- b) elektrisk kraft, som använts i omedelbart samband med sådan förbrukning för vilken avdrag må göras enligt a),
- c) elektrisk kraft, som förbrukats eller försålts för förbrukning vid framställning av bensin eller i förteckningen angivet skattepliktigt bränsle,
- d) elektrisk kraft, vars försäljning förorsakat den redovisningsskyldige förlust på grund av bristande betalning från förbrukare eller icke registrerad distributör av elektrisk kraft,
- e) elektrisk kraft, som förbrukats eller försålts för förbrukning vid industriell tillverkning, där kraftkostnaden utgör mera betydande del av tillverkningskostnaden, samt
- f) skatt för bensin eller annat bränsle, som förbrukats vid produktion av skattepliktig elektrisk kraft, i den mån motsvarande avdrag icke medgivits enligt 7 § 2 mom. c) förordningen om bensinskatt eller 24 § 2 mom. g) denna förordning.

Tillfällig nedsättning av den allmänna energiskatten: (SFS 1971:928).
Gäller vid industriell verksamhet där energiåtgången är särskilt betydande.

Beslut den 30/12 1971 om nedsättning i sådan omfattning att skattebelastningen begränsas till 0,2% av saluvärde från fabrik. Beslutet gällde ursprungligen perioden 1/12 1971-31/12 1972 men förlängdes till att gälla även under 1973 och 1974 (jfr RSV:s årsbok 1973 sid. 62).

